

"Ερχομαι από την 'Ανατολικήν Θράκην

ΚΑΡΑΓΑΤΣ, ΤΟ "ΜΙΚΡΟ ΠΑΡΙΣΙ" — ΤΟ ΝΤΕΜΠ ΤΑΣ ΕΙΝΕ ΤΩΡΑ ΕΡΗΜΟΝ — ΣΤΗ ΝΕΑ ΒΥΣΣΗ ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΦΟΡΟΥΝ ΑΚΟΜΗ ΚΡΙΝΟΛΙΝΑ — Η ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ ΤΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΛΕΟΝ

Του συνεργάτου μας κ. ΚΩΝΣΤ. Ι. ΚΟΥΚΚΙΔΗ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΕΝ ΟΛΩ Ή ΕΝ ΜΕΡΕΙ ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥ-
ΣΙΣ ΑΝΕΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΔΕΙΑΣ ΤΗΣ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ»

Μακεδονία 30/12/50

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Μία ακόμη άποψις των Σαράντα 'Εκκλησιών. Έμπροσθεν τὸ Πάρκον

ΟΙ "Έλληνες του Καραγάτς—ή με-
σοία και η εργατική τάξις μαζί με τους
πλουσίους της 'Αδριανουπόλεως που εί-
χαν δύο κατοικίας, την μίαν στο Κάστρο
της 'Αδριανουπόλεως και την άλλην στο
Καραγάτς—έκρατούσαν μίαν πρωτεύου-
σαν θέσιν εις την παντοειδή κίνησιν του
'Μικρού Παρισιού'. Είχαν μίαν ισχυράν
κοινωνικήν δράσασιν με τὰ σχολεία των
και τὰς εκκλησίας των. Αυτοί ησαν οι θυ-
γανωταί των ψυχολογικών κέντρων του
σταθμού, οι έμπροσθέντες των υπαιθρίων
εκηνών που έφρόντιζαν. Διά την τακτι-
κήν επάνδρωσιν των με ξένες θεατρίνες.
Αυτοί ησαν οι ιδιοκτήται μεγάλων κήπων
που εφωδίαζαν με τὰ λαχανικά των και
αυτήν την 'Αδριανούπολιν.

ΟΙ "Έλληνες του Καραγάτς και πρό
παντός αι κατώτεραι τάξεις έπέμεναν να
μιλούν με τὸν παρεφθαρμένον ιδίωμα της
'Αδριανουπόλεως που χαρακτηρίζεται από
πολλές συγκοπές, τὸ συριστικό σῆμα και
την παρεβολήν πολλών τουρκικών λέξεων.
Σημειώνω μερικά παραδείγματα: μή χα-
λέβ'ς (μή χαλεύης, μή γυρεύης), δέν πχι-
άν'ς (δέν πιάνεις), κόμτιμι (κάνετε μου),
έμ ούτζούζκα έμ ούλμουσκα (και εθηνά
και ώριμα), έχ'ς (έχεις), άμα χουρτάς,
(άμα χορτάση).

Άκουσα μίαν κυρίαν που έζησε πολλά
χρόνια στο Καραγάτς ν' άφηγῆται δια-
φόρους χαρακτηριστικούς διαλόγους. 'Ι-
δου δυὸ από αυτούς: (Διάλογος μεταξύ
μητρός και θυγατρός). Μητέρα: ώς τὰ
τώρα ελέϊσκες (έλεγες) κόντιμι (κάνετε
με) φουστάν' να διαέρω (να περιπατή-
σω). Δέ διαέρς για τώρα, διαβολοχουρ-

σούζου πουμάκου, ώργισμέ' Τι έκαστις
(έκάθησες) και με κυττάχ'ς (κυττάξεις);
δέν παζίς (πηγαίνεις) μουρ' συ (μωρή
συ) και τούν άλλ' τοῦ μαχαλά; 'Ισένα
λέν (εις εσένα λέν). Δέν άπουλουέσι (δέν
άπολογείσαι); Θυγατέρα: Τι χαλέβ'ς (γυ-
ρεύεις) άμπέ κιού; Μητέρα: 'Ισένα λέν δέν
παζίς (πηγαίνεις) κά τούν άλλο μαχαλά;
άπουλουγηθής (ν'άπολογηθής) μαντά πατ-
λαντάνου (που σκάνεις βουβάλι) μαλάκου
(μαλακισμένη). Θυγατέρα: Άντε μπέ κιού,
άφκιμι (άφσέ με). Να δέ θα πάου (πά-
γω), να, όρεξι δέν είχα να γκίζερά (πε-
ριδιαβάζω) στα σκακάκια. Μητέρα: "Άλλ'
φουρά άν σοι κάμου κι γώ φουστάν' να
με φτύχ'ς (φτύσης).

"Άλλος διάλογος: ε'Αρέ συ, τι καρ-
τεράς άπ' όδου; δέ συνέν'ς (δέν εισέρχε-
σαι) στούν ουντά; τι σκιντάς (διατά-
ξεις); γιατί ειγδες (είδες) τούν σουφρά;
'Ελα, κάτσι (κάθισε), να φάμε, άρκαν-
τάς! (φίλε). Ειγδες φαί, κάτσι, ειγδες
ξύλο, φύγαα.

Παρά την συστηματικήν παιδείαν που
παρείχετο από τὰ ελληνικά σχολεία, τὸ
ιδίωμα αυτό δέν έγινε δυνατόν να εξα-
φανισθῇ. Έπεκράτει ιδιαίτερος εις τὰς
άκρινάς συνοικίας του Καραγάτς. Περσ-
στικός από την Νέαν Όρεστιάδα όπου
μετάκρησαν οι άλλοτε κάτοικοι του Κα-
ραγάτς, ανεξήτησα εις τὰ χείλη των τὸ
ιδίωμα τούτο, τοῦ οποίου διετήρησα ζω-
ήν την άνάμνησιν. Δέν κατάφερα να δι-
ακρίνω τίποτε έξόν μονάχα από ένα ανε-
παίσθητον συριστικόν σῆμα στα χείλη
περαστικών χωρικών των πέριξ. 'Η βοθ-
μιαία εξαφάνισις των τοπικών ιδιωμάτων

είνε ένα γενικόν φαινόμενον που τὸ προ-
καλούν αι μετακινήσεις των ανθρώπων. Οι
κάτοικοι των επαρχιών ταξιδεύουν συχνά
εις τὰς 'Αθήνας και Παλαιολογῆται έγ-
κοθίστανται όριστικώς εις τὰς νέας χώ-
ρας. 'Η στενή αὐτή επικοινωνία προκαλεί
δοθμιαίως την συμμόρφωσιν της επαρχι-
ακής γλώσσας προς την όμιλουμένην της
πρωτεύουσας. Έτσι εσημείωσεν εξαφάνισιν
και τὸ ιδίωμα του Καραγάτς.

ΝΤΕΜΠ ΤΑΣ ΚΑΙ ΝΕΑ ΒΥΣΣΗ

Εις τὸ τρίγωνον του Καραγάτς υπήρ-
χαν και δύο ακόμη ελληνικά χωρία. Τὸ
ένα πολὺ κοντά στον σταθμόν, τὸ Ντεμπ
Τας ή Δεμιρντές έγκατελείφθη από τους
κατοίκους του, οι όποιοι μετάκρησαν εις
την 'Ελλάδα. Σήμερα εινε έρημο. Τὸ άλλο
τὸ Μπουσνοχώρι, επανακτίσθη κοντά στην
Νέαν Όρεστιάδα υπό έλλην όνομασίαν.
Λέγεται Νέα Βύσση. Οι κάτοικοι του
καλλιεργούν εύρειας έκτάσεις σκουπόχορ-
το και εινε οι μεγαλύτεροι καλλιεργηταί
του είδους εις όλην την 'Ελλάδα. Άλλά
δέν εινε μόνον ή καλλιέργεια αὐτή που
δίδει μίαν ξεχωριστήν ύπόστασιν εις την
χωρόπολιν. Αί γυναίκες της μπορούν να
δικεικῆσουν...τίτλους ευγενείας εις την
αὐλήν Λουδοβίκου του 14ου. Φορούν πράγ-
ματι τίς Κυριακές και τίς γιορτές κρι-
νολίνο, όχι πολὺ διαφορετικό από έκείνο
που έπεδίσθη επί μερικούς αιώνας εις τὸ
παλάτι των Βερσαλλιών. Τὸ κρινολίνο τῆς

— ΣΥΝΕΧΕΙΑ —
εις τὴν 5ην σελίδα

